

Franckesche Stiftungen zu Halle

B. Martini Lvtheri Methodvs Stvdii Theologici Interprete Hieronymo Wellero

Weller, Hieronymus

Wittenberg, MDCCXXVIII.

VD18 13415522

§. VIII. Librorum, a Luthero editorum, lectio suadetur.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-218875](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-218875)

sententias, de praecipuis locis doctrinae Christianae, in libro suo, collegerit; sed tamen, cum iudicio, iuniores Theologos legere illum volebat. Memini illum saepe dicere, neminem ex Patribus locum de iustificatione tractasse, praeter unum Augustinum, qui mediocriter illum tractavit.

§. VIII.

*Librorum, a Luthero editorum,
lectio suadetur.*

Post sacra Biblia diligenter ac studiose diuina monumenta (k) D. Lutheri legas ac relegas. Nemo enim praeclarus Theologus, qui conscientias recte erudiat et consoletur, fieri potest, nisi Lutheri scripta diu multumque legerit, diurna et nocturna manu illa versans. Scio quosdam esse, qui D. Philippi scripta longe praeferunt scriptis D. Lutheri. Dicunt enim, quod Dn. Philippus omnes locos doctrinae Christianae ἐσσωματοποίησε; quod negant, Lutherum fecisse: et ob hanc

B

cau-

(k) Praesertim Commentarium in Genesin, quem

causam scripta Domini Philippi magis putant prodesse ecclesiis, quam D. Lutheri. Mea haec est sententia, Dn. Philippi scripta studiosis Theologiae diligenter legenda esse propter μέθοδον, cuius ipse mirus artifex fuit; et propter dictionem eius, quae latina, pura, suavis, propria et perspicua est: D. Lutheri autem monumenta, propter vberiore explicationem sacrarum literarum, et praeclaras cogitationes, studiosius euoluenda esse, duco. Ipse enim, tanta dexteritate, et perspicuitate, Prophetica et Apostolica scripta interpretatus est, quanta nullus vnquam interpretum facere potuit, aut facturus est. Solus enim Lutherus hoc artificium tenuit, vt de rebus arduis tam clare, perspicue et simpliciter, dicere et scribere potuerit, vt etiam pueri scripta eius possint intelligere. Hanc ipse laudem cum nullo ἐξηγνηται habet communem.

quem in senectute composuit, in eumque plurima experientiae suae retulit documenta; explicationem scriptae ad Galatas epistolae; alia: nec non excerptos ex eius libris flores fragrantissimos; quales ex Statii Luthero rediuiuo petere potes.

munem. Omnes praecipuos articulos doctrinae Christianae, in suis scriptis, lectionibus et concionibus, integre et perspicue tractauit. Solus ipse infestissimum hostem ecclesiae, Anti-Christum, monstrauit, et conscientias a laqueis humanarum traditionum liberauit, pios et afflictos, in omni tentationum et calamitatum genere, confirmauit, et multos ab orco, vt dicitur, consolationibus suis, reuocauit. Nulla enim tentatio, aut calamitas, dici potest, cuius non ipse remedium in sacra Scriptura monstrauit. Omnium aetatum et conditionum homines docuit, quomodo, in sua quisque vocatione, Deo seruiat. Magistratum politicum amplissimis laudibus ornauit. Nec solum Papi- stas, verum etiam Antinomos, Enthusi- astas, Sacramentarios et Anabaptistas re- futauit. Ad haec cum omnibus fere dae- monibus dimicauit, quod testantur ipsi- us ἀγῶνες ac πειρασμοί. Memini, eum ali- aliquando dicere: Nullam esse tentatio- nem, cum qua ipse non sit conflictatus.

(1) Atque haec παθήματα fuerunt ei μα-

B 2

θήμα-

(1) Wellerus Sect. III. p. 35. Exstat praeclaro

ἔργῳ

θήματα. Impulerunt enim eum, vt, maiori diligentia et attentione, Scripturam scrutaretur, quam vulgus Theologorum. Nec vero Te perturbent quorundam nasutorum ἀσόφων σοφῶν peruersa iudicia, qui dicunt, Lutherum fudisse sua scripta, et non elaborasse, et multas in illis esse ὑπερβολὰς καὶ παραδόξα. Nescio, quid acuti illi censores vocant ὑπερβολὰς καὶ παραδόξα in scriptis Lutheri; nisi forte dulcissimas illas consolationes, quibus ipse fauciatos animos, ignitis telis diaboli, erigere consuevit. Cuiusmodi illa est, qua Lutherus multas afflictas conscientias saepe confirmauit: Etiam si tot peccata et scelera commisisses, quot decem mundi possent committere, minime tamen desperare debes; sed certo statuas, illa tibi a Deo remitti, si modo, serio poenitentiam agens, in Christum credideris. Quia Christi meritum longe exsuperat omnia mundi peccata. Non enim

vox, digna memoratu, Ren. viri D. Lutheri, qui sic fertur dixisse: variae et horribiles tentationes ac multiplicia certamina non passa sunt me κενόδοξον

enim in te ipso, sed in Christo peccata tua spectare debes. Item Christus omnium maximus peccator, et simul iustitia, et vita aeterna. Item alibi: Tu vis esse fictus peccator, et Christum habere fictitium saluatorem. Si haec dicta Lutheri licet vocare ὑπερβολὰς ἢ παράδοξα; licebit, ad eundem modum et has sententias Pauli vocare ὑπερβολὰς ἢ παράδοξα: Vbi abundavit peccatum, superabundavit et gratia. Item: Lex iram operatur. At homines securi, et certaminum spiritualium imperiti, nesciunt, quantae molis sit, afflictam mentem et sauciatum ignitis telis animum consolando erigere. Videmus, in Epistola D. Lutheri, qua olim Reuerendum virum, D. Georgium Spalatinum, in aliqua tentatione, consolatus est, quam sudarit, in ipso confirmando. Omnes consolationes eruditissime collegit, vix tamen illis dolorem optimi viri leuare potuit. Si

B 3

Domi-

et Φίλαυτον esse. pag. 169. de eodem Luthero: Nec vero solum sacrae literae eum erudierunt, sed fuerunt ei παθήματα μαθήματα. - - Non igitur otioso

sic
ac
ξον
66